

Ayahuasca komunitný sprievodca Chacruna Inštitútu pre povedomie o sexuálnom zneužívaní

Zneužívanie nie je nikdy Vaša chyba. Ak sa niečo stane, prehovorte, vyhľadajte pomoc!

Sexuálne zneužívanie a zlé zachádzanie namierené voči účastníckam v kruhoch ayahuascy sú bohužiaľ pomerne rozšírené. Presné čísla je ťažké získať, pretože väčšina prípadov nikdy nevyjde na svetlo; každopádne, v rámci ayahuasca komunity je problém všeobecne známy. Chacruna Inštitút pre psychedelické rastlinné liečivá je organizáciou zameranou na poskytovanie verejného vzdelávania a kultúrneho porozumenia v oblasti rastlinných liečiv a našim cieľom v tomto texte nie je odradiť ženy od pitia ayahuascy, ale skôr zvyšovať povedomie o sexuálnom obťažovaní a poskytovať praktické návody v záujme zachovania bezpečia účastníčok ayahuasca obradov a komunit. Aj keď je tento sprievodca zameraný na prevenciu situácií zneužívania ženských účastníčok mužskými šamanmi, v ktorých dochádza k zneužívaniu najčastejšie, uvedomujeme si, že zneužívanie je páchané aj v iných genderových kontextoch. Tato príručka ponúka kultúrne citlivý prístup ku zvyšovaniu povedomia a zastaveniu zneužívania v typických situáciách bez znižovania toho, že zneužívanie je nezákonné a neprijateľné za akýchkoľvek okolností.

Prečo k sexuálnemu útoku dochádza v kontextoch liečenia ayahuascou?

Sexuálne útoky v kontextu ayahuascy zahŕňajú široké spektrum zneužívania, vrátane invazívneho dotýkania, "konsenzuálneho" sexuálneho styku medzi liečiteľom a účastníkom a znásilnenie. Zneužitie účastníkov liečiteľmi a facilitátormi v prostredí ayahuasca obradov je, ako každý iný sexuálny útok, zneužitím moci. Jedná sa o hrubú zvrhlosť v dynamike medzi liečiteľom a účastníkom, pri ktorej liečiteľ alebo facilitátor využívajú svoju pozíciu moci a zodpovednosti k uspokojeniu osobných sexuálnych a mocenských záujmov. Javí sa to to viac škodlivé a šokujúce, pretože mnohé ženy pijúce ayahuascu hľadajú uzdravenie práve zo sexuálnych tráum z minulosti. Sexuálne vzťahy medzi liečiteľom a pacientom alebo náboženským vodcom a jeho nasledovníkom sú zjavným porušením liečiteľsko-pacientskeho a náboženského kódexu správania. Globalizácia ayahuascy predstavuje zložité kultúrne výmeny, pri ktorých často dochádza ku kontaktu a stretu medzi miestnymi a globálnymi morálnymi kódexami a rodovými vzťahovými normami, čo ešte viac komplikuje vzťahy liečiteľ-pacient alebo náboženský vodca-nasledovník. Veľa ľudí zo Západu sa dnes účastní obradov ayahuascy v Juhoamerickom prostredí, kde sú vzájomné mylné predstavy o tom "druhom" bežné. Napríklad, "šamani" sú často v Západných predstavách veľmi romantizovaní ako božské či dokonalé bytosti. Niektorí Juhoamerickí a nepochybne aj Západní muži sa týchto zveličených predstáv o liečiteľoch naučili využívať. Rovnako neoprávnene môžu byť vnímané Západné ženy miestnymi mužmi ako sexuálne promiskuitné. Hospodárska nerovnosť a stimuly ďalej komplikujú tieto medzikultúrne interakcie, vďaka ktorým sa miestny liečiteľia a môžu pokúsiť zlepšiť svoje finančné vyhliadky a sociálne postavenie tým, že vstúpia do vzťahov so Západnými ženami. To je zvlášť bežné v súčasnom kontexte komercializácie ayahuascy. Tieto medzikultúrne úvahy však nemôžu úplne vysvetliť sexuálne zneužívanie v kontexte ayahuascy, pretože existuje aj sexuálne zneužívanie Juhoamerických žien Juhoamerickými liečiteľmi a Západných žien Západnými liečiteľmi.

Sexuálne zneužívanie medzi liečiteľom a pacientom v duchovných a liečivých komunitách je zjavné naprieč kultúrami a v priebehu času. Mnoho šamanov a náboženských vodcov prehlasuje, že majú zvláštne uzdravujúce schopnosti; môžu propagovať „tantrické“ cvičenia a sexuálny kontakt, o ktorých tvrdia, že uzdravuje z minulých traumatických zážitkov. Môžu argumentovať, že je to spôsob, ako „opätovne získať posvätnú sexuálnu energiu“ alebo že „spoločnosť je moralistická a nechápe slobodu sexu“ a pod., aby tým získali sex. Prípady takzvaného „konsenzuálneho“ sexu medzi liečiteľom a pacientom alebo náboženským vodcom a jeho nasledovníkom často zahŕňajú veľkú mocenskú nerovnováhu, úmyselné klamanie a manipuláciu zo strany liečiteľa. Naviazanie údajne konsenzuálnych vzťahov predstavuje niekoľko výziev.

Chacruna si je vedomá toho, že existuje veľa liečiteľov, náboženských vodcov a facilitátorov, ktorí pracujú s ayahuasca s veľkou integritou. Vedomie potenciálne relevantných súvislostí, v ktorých dochádza ku zneužitiu nám umožňuje robiť informované rozhodnutia. Každý jednotlivec má telesnú autonómiu a má právo na vlastné rozhodnutia. Každý človek má v akejkoľvek situácii, v ktorej sa necíti pohodlne, právo povedať „nie“ a odstúpiť od situácie, v ktorej sa mu/jej nepáči. V tomto sprievodcovi Vám poskytujeme k posúdeniu postupy vzťahujúce sa k typickým situáciám zneužívania. Tieto odporúčenia boli vytvorené v spolupráci so ženami a mužmi z ayahuasca komunit naprieč kultúrami, vrátane domorodých a Západných obetí, osôb, ktoré prežili zneužívanie, liečiteľov ayahuascy a ceremoniálnych facilitátorov. Boli oslovení aj výskumníci a regionálni odborníci. Táto príručka sa snaží pokryť domorodé, mestské, náboženské, terapeutické, neošamanské a New Age skupiny. Z tohoto dôvodu jednotlivé body uvedené nižšie nemusia byť použiteľné vo všetkých kontextoch. Použite prosím svoj najlepší úsudok.

Bezpečnostné zásady

1. Zvážte pitie ayahuasky s priateľmi. Účasť na ayahuasca obradoch alebo na akejkoľvek liečebnej praxi osamote s liečiteľom je častým prostredím, v ktorom dochádza k sexuálnemu zneužitiu. Odporúčame preto zvážiť sprievod dôveryhodnou osobou.

2. Zvážte pitie so skúsenými ženami alebo pármí. Ako preventívne opatrenie naviac je vhodné zaistiť, že na Vami vybranom obraze pracujú ženy-liečiteľky alebo facilitátorky. Veľa renomovaných miest v súčasnosti zaisťuje prítomnosť skúsených žien pre asistenciu v priebehu obradu a zaistenie bezpečnosti ženským účastníčkam.

3. Preverte si lokalitu a liečiteľa. Skontrolujte povesť centra, šamana alebo náboženského vodcu, s ktorým sa chcete zúčastniť ceremoniálu, prostredníctvom stránok s recenziami, minulých účastníkov a ľudí skúsených v tejto oblasti. Dôrazne pritom odporúčame konzultovať ženy, pritom doporúčujeme konzultovať ženy.

4. Nie je nutné, aby sa liečitelia dotýkali intímnych častí tela alebo akejkoľvek oblasti, s ktorou nesúhlasíte. Niektoré liečebné praktiky sú individuálne zamerané na telo účastníka, ako napríklad „sopladas“ (šaman pri nich fúka tabakový dym cez Vaše telo; obvykle hlavu, hrudník, ruky a nohy) a „limpiezas“ alebo „baños de plantas“ (rastlinné kúpele, pri ktorých sa na Vás lejú nasýtené rastliny), ale ich súčasťou NIE JE dotýkanie sa Vašich intímnych partií. Ak sa Vás šaman, náboženský vodca alebo facilitátor dotkne spôsobom, ktorý je Vám v priebehu „liečenia“ nepríjemný, máte právo trvať na tom, že s tým nesúhlasíte. Môžete na túto záležitosť upozorniť a prebrať ju priamo na mieste s facilitátormi či organizátormi obradu, ktorým dôverujete; alebo s inými osobami mimo obradného prostredia.

5. „Curaciones“, „Sopladas“ a „Limpiezas“ nepožadujú odloženie oblečenia. Určite nie je nutné, aby ste bola nahá. Je pravda, že v niektorých kolumbijských „yage“ tradíciách je obvyklé, že sú účastníci vyzvaní, aby si vyzliekli košeľu na „limpiezu“, ale podprsenka či tielko bežne ostávajú oblečené. To platí tiež pre rastlinné kúpele, pri ktorých môžete mať na sebe plavky, spodnú bielizeň alebo čokoľvek, v čom sa cítite pohodlne. Liečiteľ Vám môže ponúknuť „špeciálne“ alebo individuálne liečenie mimo obrad, ktoré môže byť veľmi prospešné. Pamätajte ale na to, že vždy môžete akékoľvek ošetrovanie prerušiť alebo odmietnuť. Možno je v tej chvíli vhodné požiadať iného účastníka alebo osobu, ktorej dôverujete, aby s Vami bola v priebehu takéhoto ošetrovania. Máte právo byť asertívna vo svojich osobných potrebách, cítiť sa pohodlne bez ohľadu na odpor či námietky liečiteľa.

6. Dajte si pozor na varovné signály naznačujúce sexuálne úmysly liečiteľa. Napríklad: ak Vám vyjadruje komplimenty týkajúce sa Vášho vzhľadu, príliš sa Vás dotýka, hovorí Vám, že jeho žene nevadí, že má sex s inými ženami, povzbudzuje Vás vzájomnej mlčanlivosti a diskretnosti, tvrdí, že Vás chce naučiť milovať mágiu, alebo že ayahuasca môže posilniť sexuálnu aktivitu, prípadne hovorí, že ste výnimočná, vyvolená a ponúka Vám obradné a náboženské postavenie. Majte sa v takýchto prípadoch na pozore, pretože tieto druhy komentárov a správania sa ukázali byť známkou toho, že sa Vás liečiteľ pravdepodobne pokúša zviest.

7. Sexuálny styk medzi liečiteľom a pacientom behom obradov alebo priamo po obradoch nie je v tradíciách ayahuascy prijateľný. Ak s Vami vedúci obradu chce mať v priebehu alebo krátko po obrade sex, dopúšťa sa priestupku. Takéto jednanie je považované za nevhodné a duchovne nebezpečné vo všetkých tradíciách.

8. Sexuálny styk s liečiteľom Vám nedáva zvláštnu silu ani energiu. Je to relatívne bežný argument mužov, ktorí chcú mať sex s účastníčkami obradu; môže to predstavovať tiež hlavnú motiváciu žien, ktoré niekedy flirtujú, flirtovanie opätujú alebo dobrovoľne vstupujú do sexuálneho vzťahu s liečiteľmi. Aj napriek tomu, že žiadnemu účastníkovi nie je možné hovoriť,

ako zachádzať s vlastným telom, vyspať sa so šamanom z Vás neurobí šamana, ani Vás nevylieči zo sexuálnej traumy z minulosti.

9. Pri interakcii s liečiteľmi zväžte kultúrne rozdiely a miestne normy správania.

V Západnej kultúre existujú niektoré skôr benígne interakcie, ktoré majú inde iné významy a môžu byť kultúrne nevhodné a nepochopené. Otvorené alebo zvnútornené mizogýnné tendencie, ktoré vnímajú ženy ako pasívne - čo znamená, že k tomu, aby došlo k sexu, mužom stačí byť slovne alebo fyzicky sugestívny - sú rozšíreným problémom v Južnej Amerike aj inde. Pri interakcii s liečiteľmi a ich komunitou je užitočné zväžiť kultúrne rozdiely, pretože určité správanie, ako napríklad byť s mužmi osamote, dávať komplimenty, dlhší očný kontakt alebo slobodomyselné správanie, ako napríklad nahé kúpanie sa na verejných miestach, môžu byť vyložené nesprávne ako gesta sexuálneho záujmu. Netvrdíme, že nesprávna interpretácia medzi-kultúrnych noriem správania je oprávnená, iba že môže byť pre jednotlivcov prospešné povedomie o týchto potenciálnych chybných interpretáciách.

10. Zväžte kultúrne rozdiely a lokálne zvyklosti v obliekaní. Ženy, ktoré nie sú miestne, sú často vnímané naprieč rôznymi kultúrami ako žiadúce, exotické a sexuálne promiskuitné. Bez toho, aby sme odsudzovali tieto mylné predstavy môže byť pre Vašu vlastnú ochranu užitočné zväžiť miestne zvyklosti v obliekaní pri účasti na obradoch a cestovaní po zahraničí. Nosenie neodhaľujúceho oblečenia je v skutočnosti bežné v mnohých duchovných, meditačných a iných liečebných centrách.

11. Chráňte svoj osobný priestor. Fyzicky aj duchovne: Pred, v priebehu a po obrade. Liečitelia s integritou to budú rešpektovať. Nemala by ste sa cítiť povinná zapojiť sa do slovnej alebo fyzickej komunikácie s liečiteľmi, facilitátormi ani kýmkoľvek iným, a to ani v priebehu obradov, ani ich ukončení.

12. Dávajte si pozor na liečiteľov ponúkajúcich iné psychoaktívne látky než tie, ktoré boli použité na obradoch. Používanie ďalších psychoaktívnych látok na obradoch a mimo nich, okrem liečivých rastlín používaných v odvare z ayahuascy a pre šamanské diéty, je niekedy spojené so scenárom zneužívania. Tieto látky môžu byť prezentované ako „lieky“ alebo liečebné postupy zahŕňajúce hojenie energetickej nerovnováhy alebo „uvoľňovanie sexuálnej čakry“.

13. Je to šaman, nie svätý! Pamätajte na to, že šamani a ďalší ceremoniálny alebo duchovný vodcovia sú muži (a ženy) s ľudskými vadami, sexuálnym nutkaním a potenciálom zneužiť svoju moc a spôsobiť ujmu. Nemusia nutne žiť podľa mravných štandardov, ktoré by sme mohli od duchovného vodcu očakávať. Predstavovať si, že určité osoby majú nadľudské kvality je pravdepodobne mylným a nebezpečným presvedčením.

14. Ak dôjde k porušeniu, vyhľadajte podporu. Netrpte v tichosti. Nie je to Vaša vina, ak zažijete zneužitie. V ideálnom prípade o tom prehovorte priamo na mieste alebo informujte niekoho z vedúcich v prostredí obradu. Ak dokážete zneužitie okamžite nahlásiť, môžete tým vyslať silnú správu, že takéto jednanie nie je tolerované a potenciálne tým ochránite iné ženy. Je však možné, že sa nebudete cítiť bezpečne nahlásiť to v danej chvíli, alebo si plne uvedomíte, že k zneužitiu došlo až s odstupom času. U žien, ktoré boli v minulosti traumatizované, je veľmi časté, že v situácii zneužitia alebo v nepríjemnej situácii reagujú „zamrznutím“. Máte právo nahlásiť toto zneužitie neskôr, aj keď ste to nedokázala riešiť v dobe, keď k sa zneužívanie odohrávalo. Vyhľadajte vonkajšiu podporu a v prípade potreby aj právnu pomoc. Odlišné krajiny majú rôzne právne predpisy; skúste sa informovať o svojich právach a o tom, kde je možno incident nahlásiť.

15. Dajte si pozor na to, čo by mohlo vyzeráť ako konsenzuálny sex. Súhlas by mal byť vyjadrený vo vzájomne pochopiteľnom jazyku, v ktorom „súhlas“ znamená pre všetky strany to isté. Ak uvažujete o sexuálnom styku so šamanom alebo facilitátorom, majte na pamäti, že konsenzuálny sex môže stále zahŕňať nerovnováhu a zneužitie moci. Podľa niektorých šamanských praktík je tiež možné, aby obradní vodcovia úmyselne ovplyvňovali účastníkov v pocite príťažlivosti k nim prostredníctvom mágie lásky a ďalších techník. Poskytnite si čas pro integráciu a doznenie účinkov ayahuascy, vrátane často vznikajúceho pocitu splnomocnenia alebo eufórie, aby ste sa rozhodovala s čistou myslou.

16. Dejte si pozor na romantické zapojenie. Môže dôjsť k pocitu príťažlivosti voči „ayahuasquerovi“ alebo inému účastníkovi. V rámci obradného zážitku majú niektoré ženy sny a vízie o šamanovi alebo iných spoluúčastníkoch a môžu pred, v priebehu alebo po obrade zažívať sexuálne vzrušenie. Takéto pocity sú normálne a človek by sa kvôli nim nemal cítiť trápne.

17. Ak viete o sexuálnom zneužívaní alebo ste jeho svedkom, prehovorte! Všetci sme zodpovední za boj proti pohlavnému zneužívaniu v našich komunitách. Spolupráca je nevyhnutná k odsúdeniu páchatelov a k vyhubeniu sexuálneho zneužívania v kruhoch ayahuascy.

Resources

Fernandez, A. C. (2018). Sexual abuse in the contexts of ritual use of ayahuasca. www.chacruna.net. Retrieved from <https://chacruna.net/sexual-abuse-contexts-ritual-use-ayahuasca/>. Tento text je adaptáciou originálu: Fedrnandez, A. C. (2018). Power and legitimacy in the reconfiguration of the yagecero field in Colombia. In B. C. Labate & C. Cavnar (Eds.), *The expanding world ayahuasca diaspora: Appropriation, integration and legislation* (pp. 199–216). New York City, NY: Routledge. Článok si môžete stiahnuť tu: https://www.researchgate.net/publication/326876956_Power_and_legitimacy_in_the_reconfiguration_of_the_yagecero_field_in_Colombia

Peluso, D. (2018, October 5). Ayahuasca's attractions and distractions: Examining sexual seduction in shaman-participant interactions, www.chacruna.net <https://chacruna.net/sexual-seduction-ayahuasca-shaman-participants-interactions/>. Tento text je adaptáciou originálu: Peluso, D. (2014) Ayahuasca's attractions and distractions: Examining sexual seduction in shaman-participant interactions, in B. C. Labate & C. Cavnar (Eds.), *Ayahuasca shamanism in the Amazon and beyond*. New York City, NY: Oxford University Press. Článok si môžete stiahnuť tu: https://www.researchgate.net/publication/290436641_Ayahuasca%27s_attractions_and_distractions_examining_sexual_seduction_in_shaman-participant_interactions

Tuto publikáciu si môžete stiahnuť v ďalších jazykoch:

<https://chacruna.net/community/ayahuasca-community-guide-for-the-awareness-of-sexual-abuse/>